

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 18. februar 2019
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Mads Møller Langtved
Sagsnr.: 2019-0037-0054
Dok.: 1013806

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 40 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (L 95), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 14. februar 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Marie Krarup (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Mads Møller Langtved

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 40 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (L 95):

”Kan ministeren garantere, at der ikke er noget medlem af Folketinget, der kan gøre sig skyldig i overtrædelse af § 108, hvis de:

-i forbindelse med officielle møder med embedsmænd fra udenrigs- og forsvarsministerier i andre EU- eller NATO-lande beder om skriftligt materiale, og hvor folketingsmedlemmet efterfølgende anvender (ikke-fortrolig) information fra materialet i den offentlige debat i Danmark?

-beder om oplysninger eller dokumentation fra udenlandske medier, der stammer fra pågældende lands efterretningstjeneste, eksempelvis i USA, og som anvender den information i den offentlige debat?

-beder om information fra en ambassade fra et EU- eller NATO-land, og som det viser sig, er udarbejdet af pågældende lands efterretningstjeneste?”

Svar:

1. Det bemærkes indledningsvis, at formålet med den foreslåede ændring af straffelovens § 108 ikke er at kriminalisere ytringer eller meningstilkendegivelser.

Formålet med lovforslaget er at styrke det strafferetlige værn mod udenlandske påvirkningsoperationer mod Danmark ved at gøre det klart, at det er strafbart at hjælpe eller sætte en fremmed efterretningstjeneste i stand til at virke inden for den danske stats område ved at samarbejde om at udøve påvirkningsvirksomhed med henblik på at påvirke beslutningstagning eller den almene meningsdannelse.

For at der vil kunne straffes for ulovlig påvirkningsvirksomhed efter bestemmelsen i straffelovens § 108, skal en række objektive betingelser være opfyldt.

For det første skal der være tale om, at gerningsmanden har hjulpet eller sat en *fremmed efterretningstjeneste* i stand til at *virke inden for den danske stats område*.

For det andet skal der være tale om, at gerningsmanden har *samarbejdet* med den fremmede efterretningstjeneste om at *udøve påvirkningsvirksomhed med henblik på at påvirke beslutningstagning eller den almene meningsdannelse*.

Der henvises til pkt. 3.3.1-3.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger for en nærmere gennemgang af ovennævnte gerningsmomenter.

Hvis disse betingelser er opfyldt, og bestemmelsen således objektivt set er overtrådt, er det yderligere en forudsætning for at ifalde straf, at de subjektive betingelser er opfyldt – dvs. at gerningsmanden har haft det fornødne forsæt, jf. den almindelige regel herom i straffelovens § 19.

Der henvises i den forbindelse til pkt. 3.3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger, hvor det bl.a. fremgår, at gerningsmanden skal have forsæt i relation til samtlige objektive momenter, der konstituerer forbrydelsen.

Der kan således med lovforslaget alene straffes for ulovlig påvirkningsvirksomhed efter straffelovens § 108, hvis gerningsmanden for det første havde forsæt til at hjælpe eller sætte en *fremmed efterretningstjeneste* i stand til at *virke inden for den danske stats område*, da gerningsmanden udførte sine handlinger. For det andet skal der være forsæt til at *samarbejde* med den fremmede efterretningstjeneste om at *udøve påvirkningsvirksomhed med henblik på at påvirke beslutningstagning eller den almene meningsdannelse*.

Med forsæt sigtes der til alle forsætsgrader, som i dansk ret antages at udgøre direkte forsæt, sandsynlighedsforsæt og eventualitetsforsæt. For en nærmere beskrivelse heraf henvises til Kommenteret straffelov, Almindelig del, side 242-250, 10. omarbejdede udgave, af Vagn Greve, Poul Dahl Jensen og Gorm Toftegaard Nielsen, Jurist og Økonomforbundets Forlag, fra 2013.

Afgrænsningen mellem forsæt og uagtsomhed kan overordnet beskrives således, at det afgørende for vurderingen af, om gerningsmanden har haft forsæt til en forbrydelse, er, hvad gerningsmanden faktisk har tænkt og indset, mens det afgørende for uagtsomhedsbedømmelsen er, hvad gerningsmanden burde have tænkt eller indset. Det er ikke tilstrækkeligt for at ifalde straf efter straffelovens § 108, hvis gerningsmanden alene har handlet uagtsomt.

2. For så vidt angår de eksempler, der beskrives i spørgsmålet, bemærkes det, at der i det første eksempel, som handler om officielle møder med embedsmænd fra udenlandske udenrigs- og forsvarsministerier, ikke ses at være tale om en *fremmed efterretningstjeneste*. Situationen vil allerede af

den grund falde uden for anvendelsesområdet for bestemmelsen i straffelovens § 108.

Det samme gør sig gældende i forhold til det andet og tredje eksempel, idet der er tale om eksempler, hvor der anmodes om oplysninger eller dokumentation fra udenlandske medier (eksempel 2) og om information fra en fremmed ambassade (eksempel 3). Der ses således heller ikke her at være tale om en *fremmed efterretningstjeneste*. Situationerne vil allerede af den grund falde uden for anvendelsesområdet for bestemmelsen i straffelovens § 108.

Hertil kommer, at der i det andet og tredje eksempel – selv hvis oplysningerne, dokumentationen eller informationen måtte stamme fra en fremmed efterretningstjeneste – ikke synes at være tale om et *samarbejde* med efterretningstjenesten om at udøve påvirkningsvirksomhed med henblik på at påvirke beslutningstagning eller den almene meningsdannelse, da det som nævnt er henholdsvis udenlandske medier og en fremmed ambassade, der anmodes om de pågældende oplysninger, dokumentation eller information. Der henvises til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt Justitsministeriets besvarelse af 17. januar 2019 af spørgsmål nr. 1 vedrørende lovforslaget for en nærmere gennemgang af samarbejdsbegrebet.

3. Der henvises i øvrigt til Justitsministeriets besvarelse af 31. januar 2019 af spørgsmål nr. 35 vedrørende lovforslaget, hvor ministeriet har forholdt sig til et andet eksempel, som omhandler en folkevalgt politiker.